

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Πολιτισμού

6.2.2025

Θέμα: «Το ευρωπαϊκό δίκτυο της κοινωνίας των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά (Europa Nostra) συμπεριέλαβε την Καστροπολιτεία της Μονεμβασιάς στα 14 υπό απειλή μνημεία της Ευρώπης για το 2025, λόγω του σχεδίου εγκατάστασης τελεφερίκ από το ΥΠΠΟ στον μνημειακό χώρο».

Στις 31 Ιανουαρίου 2025 ανακοινώθηκαν από το κορυφαίο ευρωπαϊκό δίκτυο της κοινωνίας των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά, το Europa Nostra και το Ινστιτούτο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) τα 14 επαπειλούμενα μνημεία και τοποθεσίες στην Ευρώπη, που έχουν επιλεγεί για την φετινή έκδοση του Προγράμματος 7. Οι 14 υπό απειλή τοποθεσίες πολιτιστικής κληρονομιάς, που βρίσκονται σε ισάριθμες ευρωπαϊκές χώρες, επιλέχθηκαν από μια συμβουλευτική επιτροπή που αποτελείται από ευρωπαίους ειδικούς στην ιστορία, την αρχαιολογία, την αρχιτεκτονική, την ανάλυση έργων και τη χρηματοδότηση ανάλογων έργων.

Δυστυχώς ανάμεσα στα μνημεία που κινδυνεύουν, βρίσκεται και το Κάστρο της Μονεμβασιάς, μοναδικό ιστορικό, αρχαιολογικό και περιβαλλοντικό μνημείο, ενταγμένο στη Natura 2000, που προστατεύεται από τον Αρχαιολογικό Νόμο. (<https://www.europanostra.org/europa-nostra-and-eib-institute-announce-14-heritage-sites-in-europe-shortlisted-for-the-7-most-endangered-programme-2025/>)

Σύμφωνα με την αιτιολογία της EUROPA NOSTRA <https://7mostendangered.eu/sites/castle-of-monemvasia-greece/> «το Κάστρο της Μονεμβασιάς είναι σκαρφαλωμένο σε έναν τεράστιο ασβεστολιθικό βράχο με απότομους βράχους ...Ο βράχος συνδέεται με τη στεριά με ισθμό και γέφυρα. Με δομές από τη βυζαντινή έως τη σύγχρονη εποχή, αυτή η μοναδική τοποθεσία έχει προσελκύσει επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Η κύρια απειλή για τη Μονεμβασιά δημιουργήθηκε με την εκπόνηση σχεδίου εγκατάστασης τελεφερίκ που προωθείται από το Υπουργείο Πολιτισμού και τον τοπικό δήμο. Το έργο αυτό πρόκειται να δημιουργήσει μεγάλες αρνητικές συνέπειες την περιβαλλοντική και πολιτιστική αξία του συνολικού χώρου, να μειώσει την αξία

της εμπειρία των επισκεπτών στην καστροπολιτεία και να απειλήσει την οπτική ακεραιότητα του τοπίου».

Η ανακοίνωση της EUROPA NOSTRA έχει ήδη προσελκύσει το ενδιαφέρον του εγχώριου (<https://www.kathimerini.gr/culture/563444458/kampanaki-apo-ti-europa-nostra-gia-to-teleferik-tis-monemvasias/>) και του διεθνούς τύπου, ενώ θέτει υπό αίρεση και την απάντηση του ΥΠΠΟ στην Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων που καταθέσαμε στις 29.1.2024 (αριθμ. Πρωτ.2853/133) στην Υπουργό με θέμα: «*Η κατασκευή Τελεφερίκ, που ενέκρινε το ΥΠΠΟ, θέτει τον αρχαιολογικό χώρο της Μονεμβασιάς σε καθεστώς κινδύνου*». Στην απάντηση του το ΥΠΠΟ διαβεβαίωνε μεταξύ άλλων ότι «*έχει μεριμνήσει, σύμφωνα με την αρχαιολογική νομοθεσία, για το αποτύπωμα και την ένταξη του υπό εξέταση έργου στο φυσικό και μνημειακό περιβάλλον του αρχαιολογικού χώρου Μονεμβασιάς, για τη διασφάλιση των προϋποθέσεων για την εκτέλεση αυτού με ασφάλεια και χωρίς να προκληθούν βλάβες στον αρχαιολογικό χώρο, στοχεύοντας στην καθολική προσβασιμότητα στο πλούσιο μνημειακό απόθεμα της περιοχής*».

Όμως η ένταξη του Κάστρου της Μονεμβασιάς στον φειτό κατάλογο των υπό απειλή μνημείων επαναπροσδιορίζει τα δεδομένα για την εγκατάσταση τελεφερίκ στο οικιστικό σύνολο της Καστροπολιτείας και αναδεικνύει σε προβληματικό το σχέδιο της κυβέρνησης που στοχεύει στην προσβασιμότητα των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα στην Άνω Πόλη.

ΕΠΕΙΔΗ οι τοποθεσίες επιλέχθηκαν όχι μόνο με βάση την σημασία της κληρονομιάς και της πολιτιστικής τους αξίας, αλλά και τον σοβαρό κίνδυνο που αντιμετωπίζουν σήμερα αλλά και με ένα επιπλέον κριτήριο επιλογής που είναι η δυνατότητα καθεμιάς από τις αυτές να μπορεί να λειτουργήσει και ως καταλύτης για την βιώσιμη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της περιοχής ,

ΕΠΕΙΔΗ ο Εκτελεστικός Πρόεδρος της Europa Nostra, Καθ. Δρ. Hermann Parzinger , δήλωσε ότι: « οι τοποθεσίες πολιτιστικής κληρονομιάς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο απειλούνται από κατεδάφιση, ακατάλληλη ανάπτυξη, έλλειψη χρηματοδότησης ή παραμέληση. Υποστηρίζουμε σθεναρά τους ακτιβιστές και τις κοινότητες που έχουν δεσμευτεί πλήρως να σώσουν αυτούς τους ιστότοπους. Είναι κοινή μας ευθύνη να διατηρήσουμε και να ενισχύσουμε τους θησαυρούς της Ευρώπης. Η κληρονομιά μας είναι καθοριστικής σημασίας για την οικοδόμηση ενός πιο ειρηνικού, συνεκτικού και βιώσιμου μέλλοντος », ,

ΕΠΕΙΔΗ ο Επικεφαλής και Διευθυντής του Ινστιτούτου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, Shiva Dustdar , επίσης δήλωσε ότι: « Η ευρωπαϊκή ταυτότητα, η ελκυστικότητα και η οικονομική ανάπτυξη είναι βαθιά ριζωμένες στην πολιτιστική μας κληρονομιά. Αυτή η σύντομη λίστα χρησιμεύει ως υπενθύμιση της ευθραυστότητάς της και πόσο συχνά τη θεωρούμε δεδομένη.

Μέσω της συνεχούς συνεργασίας μας με την Europa Nostra, το Ινστιτούτο ενισχύει τις προσπάθειες των τοπικών κοινοτήτων σε όλη την Ευρώπη. Αυτές οι κοινότητες αναγνωρίζουν ότι η διατήρηση των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να τις βοηθήσει να αντιμετωπίσουν άλλες πιεστικές προκλήσεις. Ανυπομονούμε να δούμε αυτές τις τοποθεσίες να αποκαθίστανται και να προστατεύονται για τις μελλοντικές γενιές» ,

ΕΠΕΙΔΗ το έργο δεν τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, με αποτέλεσμα να αφαιρεθεί η δυνατότητα εποικοδομητικής συμβολής σε ενδιαφερόμενους φορείς με μεγάλη εμπειρία σε γενικότερα θέματα πολιτισμού και περιβάλλοντος και σε ειδικότερα θέματα της Μονεμβασιάς,

ΕΠΕΙΔΗ εκτός από τον Σύλλογο Φίλων της Μονεμβασιάς, ο οποίος έχει προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας και έχει διοργανώσει δημόσια συζήτηση για το θέμα, αντιδράσεις έχουν εκδηλώσει και πολλοί άλλοι φορείς με έργο δεκαετιών για την προστασία του περιβάλλοντος και του πολιτισμού όπως : το ελληνικό τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών, ο Σύλλογος Ελλήνων αρχαιολόγων, η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού ,η οργάνωση Monumenta, η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης η Καλλιστώ: Περιβαλλοντική Οργάνωση για την Άγρια Ζωή και τη Φύση, ο Medasset: Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών, η Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, η Οργάνωση Γη, η Εταιρεία Συμβούλων Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς,

Ερωτάται η κ. Υπουργός:

-Προτίθεστε να προβείτε στην ακύρωση του σχεδίου για την εγκατάσταση τελεφερίκ στο Κάστρο της Μονεμβασιάς όπως επισημαίνεται από την Europa Nostra και το Ινστιτούτο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕΠ) και την αντικατάστασή του από κάποιο άλλο σχέδιο μικρότερης κλίμακας, στη βάση της ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας και των διεθνών πρακτικών;

-Θα προβείτε στην εφαρμογή μέτρων που θα αυξήσουν την ασφάλεια και την προσβασιμότητα στην Κάτω Πόλη, που προσελκύει τους περισσότερους επισκέπτες, και στο ιστορικό μονοπάτι που οδηγεί από την Κάτω στην Άνω Πόλη;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Τζούφη Μερόπη

Φερχάτ Οζγκιούρ

Φωτίου Θεανώ